

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
Інститут архітектури, будівництва та енергетики
Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

архітектури, будівництва та енергетики

 Мазур М.П.

«03» 09 2018 р.

ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

19 Архітектура та будівництво

(шифр і назва)

спеціальність

191 Архітектура та містобудування

(шифр і назва)

спеціалізація*

_____ (назва)

вид дисципліни

вибіркова

обов'язкова / вибіркова

Робоча програма дисципліни «Дизайн архітектурного середовища» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавр** за спеціальністю «191 Архітектура та містобудування».

Розробник:

викладач кафедри архітектури
та містобудування

 Шевчук І.Б.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від « » _____ 2018 року № _____.

Завідувач кафедри архітектури та містобудування Лукомська З. В.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри архітектури та містобудування Лукомська З. В.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Дизайн архітектурного середовища» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 8		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	4		1			
Кількість модулів	1		1			
Загальний обсяг часу, год	120		120			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54		54			
лекційні заняття	18		18			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	36		36			
лабораторні заняття	-		-			
Самостійна робота, год, у т.ч.	66		66			
виконання курсового проекту (роботи)	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-		-			
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18		18			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20		20			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18		18			
підготовка звітів з лабораторних робіт	-		-			
підготовка до екзамену	10		10			
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Дизайн архітектурного середовища» призначена для студентів 4 курсу архітектурного напрямку, які вже мають певний досвід в архітектурному мистецтві, оволоділи знаннями щодо архітектурного проектування, композиції, основ містобудування та ін.

Цей курс об'єднує всі ці знання в єдиному комплексі – формуванні середовища в цілому – від задуму і компоновки просторових блоків до насичення всіх форм деталізацією та емоційно-образним змістом. Загальною концепцією навчання є розуміння того, що поняття "дизайн середовища" не замикається лише екстер'єром та інтер'єрами архітектурної споруди. Дизайн з самого початку свого існування ставив перед собою завдання зв'язати в єдине ціле красу і доцільність, технічний і естетичний аспекти, створення нових видів і типів виробів, організації цілісного середовища, яке б відповідало рівню розвитку матеріальної і духовної культури сучасного суспільства.

Мета дисципліни – надання студентам знання з комплексного формування міського середовища, що включає комплекс умов для створення задуманих автором вражень. Дійти цієї мети можливо завдяки трьом самостійним структурним рівням – процесу, простору, предметному комплексу – які працюють тільки разом.

Завдання – розуміння гармонізації в єдиному архітектурно-середовищному ансамблі. А також:

- познайомити студента із історичним і сучасним розумінням дизайну;
- познайомити з характеристиками і особливостями провідних видів дизайну;
- розглянути загальні положення дизайну як суспільного явища;
- ознайомити із елементами композиції в дизайні та особливостями композиційного формування середовищних структур;
- вивчити прийоми і методи комплексного формування міського середовища;
- надати знання з алгоритму проектного процесу формування міського та архітектурного середовища;
- навчити студента бачити проблемну ситуацію в архітектурному середовищі та знаходити шляхи вирішення проблеми через звернення до світового досвіду і через пошук індивідуального підходу.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- практика професії архітектора-дизайнера, цілі, завдання, методи проектування, типи проєктованих об'єктів, етапи і психологія проектної роботи, структура передпроектного аналізу, методи пошуку проектної концепції, проектна графіка і моделювання, використання світла і кольору в навчальному і реальному проектуванні;
- виявлення ряду професійних завдань, характерних для всіх його форм. Ключове питання професії – категорія “дизайн” – як об'єктивно інженерно-технічне орієнтоване проектування;
- виявлення в загальному масиві професійних технологій проектування трьох взаємозв'язаних груп проектних завдань:
 - а) дизайн архітектурних просторів і їх композицій, тобто художнє формування просторових параметрів середовищних ситуацій з урахуванням можливостей їх устаткування і технологічного оснащення;
 - б) дизайн архітектурних форм. Техногенне походження найбільш виразних деталей і зовнішності середовища, від інженерних конструкцій в інтер'єрі, до шляхопроводів і мостів в міському ландшафті – концептуальна межа сучасного архітектурного формоутворення. "Об'єктивна" візуалізація форм;
 - в) "дизайн архітектурного образу".

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	18			
ЗМ1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	18			
Т 1.1	<i>Загальні положення дизайну як суспільного явища. Передумови виникнення середовищного дизайну.</i> 1.2 Дизайн - поняття, мета, функції, задачі, об'єкти і види. 1.3 Історичні передумови зародження дизайну . Характеристики і особливості провідних видів сучасного дизайну – графічного, промислового, середовищного.	2		1,4,8	
Т 1.2	<i>Поширення ідей Баухаузу та їх вплив на розвиток світової дизайн-освіти.</i> 1.1 Передумови виникнення школи Баухаус 1.2 Викладачі школи Баухаус 1.3 Поширення ідей школи Баухаус у світі.	2		1,9	
Т 1.3	<i>Дизайн архітектурного середовища як особлива форма проектної діяльності</i> 1.1 Особливості творчості архітектора-дизайнера 1.2 Комплексне формування міського середовища.	2		1,4,7	
Т 1.4	<i>Основні принципи архітектурно-дизайнерського проектування середовищних об'єктів Основи формоутворення в дизайні архітектурного середовища.</i> 1.1 Поняття термінів «форма» і «формоутворення». 1.2 Інформативна функція форми. 1.3 Естетична організація форми в дизайні архітектурного середовища.	2		1,3,5,11	
Т 1.5	<i>Візуальне сприйняття архітектурного середовища. Композиційне формування середовищних структур.</i> 1.1 Основні принципи гармонізації середовища. 1.2 Емоційна організація середовища. 1.3 Принципи формування простору у міському середовищі. 1.4 Пізнання людиною міського архітектурного	2		1,8,10, 12,14, 17	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
	середовища. 1.5 Аналіз композиційної структури ландшафту.				
Т 1.6	Класифікації та властивості архітектурного простору. 1.1 Відкриті і закриті архітектурні простори, як особливий об'єкт проектування. 1.2 Компоненти архітектурного середовища. 1.3 Психологічне сприйняття архітектурного простору через естетичне вираження форми. Додаткові джерела візуального сприйняття середовищних об'єктів: - доповнена реальність (augmented reality) - голограми та ін.	2		1,4,5,6, 8,12,17	
Т 1.7	Відкриті архітектурні простори 1.1. Мала архітектурна форма, як елемент відкритого архітектурного простору. 1.2 Кольори, їх властивості і сприйняття в архітектурному середовищі. 1.3 Світлове середовище архітектурних просторів 1.4 Архітектурна біоніка.	2		1,2,6, 13,16, 18	
Т 1.8	Закриті архітектурні простори. 1.1 Дизайн середовища внутрішніх архітектурних просторів 1.2 Типологія інтер'єрних просторів; 1.3 Композиційні особливості інтер'єрних просторів; 1.4 Предметне наповнення інтер'єрних просторів; 1.5 Стилi інтер'єру. Перелік від історичних до сучасних.	2		1,4,8, 15	
Т 1.9	Проектний процес формування архітектурного середовища, проектний аналіз і дизайн-концепція. 1.1 Цільові установки середовищного проектування 1.2 Поняття про попередній проектний аналіз 1.3 Дизайн-концепція. 1.4 Архітектурна ідея і дизайн-концепція в завданнях різного типу	2		1,7,8	

Всього:

М1 – змістових модулів 1

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр		Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФ Н	поряд- ковий номер	розділ, підроз- діл
М 1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	36			
ЗМ1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	36			
П 1.1	Світовий досвід. Презентація. (індивідуальна робота з доповіддю)	6		1,4,10	
П 1.2	Баухаус. Презентація. (ознайомлення з роботами викладачів школи Баухаус, методикою викладання, вплив Баухаусу на розповсюдження ідей дизайну у світі)	6		1,9	
П 1.3	Аналоги. Презентація. (індивідуальна робота з доповіддю, пошук ідей (концепцій))	6		1,2,3	
П 1.4	Аналіз ділянки (існуючий стан) - Фотофіксація Натурні обстеження. Обговорення теми і проблем на ділянці, оприділення функцій. Схеми аналізу (існуючий стан) - Схема функціонального зонування - Схема руху пішоходів - Схема цінності забудови. Обговорення проблемних зон, опираючись на історичні передумови і світовий досвід формування середовищного дизайну на схожих ділянках.	6		натурні обстеження	
П 1.5	Пропозиція дизайн-концепції - Генеральний план (складові, робота з аналогами, пошук зв'язків) - Схема дизайн-концепції («вибухова» на пошук форми, діаграми, інфографіка) - Ознайомлення з сучасним підходом до освітлення середовища і його об'єктів, використання кольорових контрастів, інформаційне забезпечення за допомогою віртуальних голограм і відновлення втраченого за допомогою методу моделювання доповненої реальності.	6		1	
П 1.6	Розгортки по вулиці з вказанням домінанти, композиційної осі, фонових елементів і метричного ряду. Обговорення «проблемних вузлів і зон»	6		1	

3.4 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	66		
ЗМ1	Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища	66		
Т 1.1	Світовий досвід. Ознайомлення з дизайном архітектурного середовища в творчості відомих архітекторів і студій. Вивчення досвіду.	12	1, 4,10	
Т 1.2	Дизайнерські школи Баухаус, ВХУТЕМАС, ВХУТЕІН. Аналіз і характеристика.	12	1,9	
Т 1.3	Пошук і аналіз аналогів архітектурних середовищ. Вивчення досвіду.	12	1,2,3,6,17	
Т 1.4	Аналіз ділянки, фотофіксація, натурні обстеження.	12		
Т 1.5	Пошук дизайн-концепції	12	1,5,12,13	
Т 1.6	Розробка генерального плану з виносками аналогів і вказанням видових точок.	12		
Т 1.7	Розробка 3д моделі. Видові точки.	12		
Т 1.8	Графічне оформлення на листі формату А1.	12		

3.5 Семестрова робота

Тематика та зміст семестрової роботи, що виконується студентами, визначається згідно вибраної ділянки (є 7 ділянок). Зміст семестрової роботи описано нижче. Завдання виконується в техніці ручної або комп'ютерної графіки на вибір на форматі А1.

- Генеральний план (з вказанням видових точок,згідно фотофіксації) і виносками аналогів (якщо це відповідає заданій концепції)
 - Аналоги (як виноска на генплані, або окремо розташовані)
 - Схеми. Пропозиція. -схема концепції ("вибухова", діаграма, інфографіка), схема функціонального зонування та ін., згідно ділянки - 5
 - Видові точки (1 ракурс головний і довільна кількість допоміжних) - обов'язкова умова - ракурси повинні співпадати з фотофіксацією існуючого стану + мають бути по сприйняттю "з пташиного польоту" і " з людського зросту" - 10
 - Розгортки по вулиці з вказанням домінанти, композиційної осі, фонових елементів і метричного ряду - кількість згідно ділянки, в межах 1-4 - 5
 - Анотація (повне лаконічне текстове розкриття концепції) - 7
 - Шрифт (обирається згідно стилістики дизайн-концепції,лаконічний, читабельний) - 3
- Інші види самостійної роботи та загальний її баланс характеризує таблиця 1.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Коптева Г.Л. Дизайн міського середовища: Конспект лекцій для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму 1201 - «Архітектура» спеціальності 7.120102, 8.120102 – «Містобудування». - Харків: ХНАМГ, 2008 – 88 с.
2. Ефимов А.В. Колористика города. – М.: Стройиздат, 1990.
3. Ефимов А.В. Формообразующее действие полихромии в архитектуре. – М.: Стройиздат, 1984.
4. Митяшина Н.А. Концепция динамики архитектурного пространства в условиях современного общества. [Электронный ресурс] // Архитектон: известия вузов Уральской государственной архитектурно-художественной академии. 2007.№18 Интернет-ресурс: http://archvuz.ru/numbers/2007_22/k39
5. Шимко В. Т. Архитектурное формирование городской среды: Учебное пособие для архитектурных специальностей вузов. – М.: Высш. шк., 1990.- 223 с:
6. Жаган В. Ілюмінація об'єктів / пер. з пол. – Львів: ЕКОінформ, 2006. – 242 с.
7. Минервин Г., Ермолаева А. Новая специальность – архитектор-дизайнер // Техническая эстетика. – 1989. – № 11. – С. 28.
8. Основи дизайну архітектурного середовища: підручник / Тімохін В.О., Шебек Е.М., Малік Т.В. та ін.. – К.: КНУБА, 2010. – С. 51.
9. Gropius, W., Schlemmer O., Moholy-Nadz L., Molnar F. A Bauhaus- i szinház feladatai. – Budapest: PARK kiadó, 1984. – 87 о.

4.2 Додаткова література

10. Глазычев В.И. О дизайне. Очерки по теории и практике дизайна на Западе. – М.: Искусство, 1970. – 191 с.
11. Иконников А.В. Функция, форма, образ в архитектуре. – М.: Стройиздат, 1986 – 288 с.
12. Шебек Н. М. Типологія архітектурного середовища як основа його гармонізації / Н. М. Шебек // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник / Відпов. ред. М. М. Дьомін. – К., КНУБА, 2012. – Вип. 32. – С. 150–160.
13. Лебедев Ю.С. Архитектура и бионика. – М.: Стройиздат, 1971. – 118 с.
14. Нефедов В.А. Ландшафтный дизайн и устойчивость среды.– СПб.: 2002. – 295с.
15. Ачкасова Л.Ф. Интерьер и дизайн вашего дома. – Харьков: ВАТ ХКФ им.Фрунзе, 2006 - 399 с.
16. Кравец В.И. Колористическое формирование в архитектуре. –Харьков: Вища школа, 1987. – 131 с.
17. Беляева Е. Городская среда как объект зрительского восприятия. - М.:Стройиздат, 1977.
18. Крижановская Н.Я., Дубинский В.П. Светоцветовой дизайн городской среды. – Белгород. : Изд-во БГТУ, 2006.- 136 с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на лекціях та практичних. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5. За даними таблиці 5 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Дизайн архітектурного середовища»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Модульна контрольна робота № 1 Підготовка відеопрезентацій на тему «Світовий досвід дизайну архітектурного середовища.», «Баухаус», «Аналоги»	30
Модульна контрольна робота № 2 Семестрова робота на форматі А1 «Дизайн-концепція архітектурного середовища...». Ділянка на вибір.	70
Усього	100

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Схему нарахування балів при виконанні та захисті семестрової роботи наведено у відповідних методичних вказівках з вказанням балів поетапно.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни